

VÝKON FUNKCE ČLENA MEDIÁLNÍ RADY

Zápisky ze semináře pořádaného **Rekonstrukcí státu**

Seminář vedl **Filip Rožánek**

Praktický úvod	3
Rozdíly mezi radami ČT a ČRo	4
Zákonné povinnosti radních	5
Omezení pro radní	6
Jak rada funguje	7
Dozorčí komise	8
Odpovědnost vůči Sněmovně	9
Dotazy z publika	9

Praktický úvod

V roce 2020 bude veřejné slyšení tři dny. Rozpis už je vystaven na [webu Sněmovny](#).

Tip! *Budte ve Sněmovně cca 30 minut před plánovaným slyšením. Místnost 56 je malá a zájem veřejnosti i novinářů naopak bývá velký, čas vašeho vystoupení se také může posunout.*

Na každého uchazeče je vymezeno 15 minut. Každý kandidát bude mít cca 5 minut na to, aby přednesl svou představu o daném médiu, své stručné profesní představení a motivaci pro místo v radě. Je užitečné mít přehled o aktuálních problémech média, případně názor na dlouhodobější fungování v budoucnu. Základem je obeznámit se se zákonem o České televizi nebo Českém rozhlasu a přečíst si jejich poslední výroční zprávy.

Tip! *Po představení kandidáta následuje zhruba 10 minut na otázky od poslanců, případně hostů z řad senátorů, kteří se v posledních letech veřejných slyšení z vlastní iniciativy také účastní.*

Volební výbor Sněmovny, který veřejná slyšení vede a organizuje, má [složení](#) zohledňující rozložení stran ve Sněmovně. Nemusí být ale přítomni všichni členové a

při slyšení kandidátů se bude účast členů průběžně měnit podle jejich dalších povinností. Obvykle dostane každý kandidát alespoň jednu otázku, ale také se nikdo nemusí na nic dalšího zeptat. Zaměření otázek je různé, od obecnějších po zcela konkrétní - většinou se týkají profesního působení kandidáta a jeho dosavadních aktivit, popřípadě fungování veřejnoprávních médií.

Volební výbor po slyšeních svým hlasováním zúží nominace na trojnásobek volných míst v radách - tedy 18 pro ČT a 6 pro ČRo. Zúženou nominaci vyhlásí volební výbor v pátek 7. 2. V březnu pak plénum Sněmovny volí radní v tajné volbě. Nemusí zvolit všechny.

Rozdíly mezi ČT a ČRo

Ačkoliv základní principy rozhlasové i televizní rady jsou obdobné, v některých dílčích principech a povinnostech se liší. První odlišnost je už v počtu radních - Rada České televize má 15 členů (ke zvýšení jejich počtu došlo po televizní krizi), Rada Českého rozhlasu jen 9.

Zákony o ČT a ČRo pocházejí z roku 1991 a od té doby jsou jen novelizovány. Ne všechny změny byly zrcadlové, obdobné věci tedy mohou být v obou zákonech pojaty trochu odlišně.

Výnosy ČT a ČRo jsou zhruba z 90% tvořeny koncesionářskými poplatky, zbytek tvoří ostatní (obchodní) činnosti. Český rozhlas má v rozpočtu také jeden specifický příjem, a to je státem (Ministerstvem zahraničí) placené vysílání do zahraničí.

Česká televize smí vysílat reklamu jen na ČT2 a ČT Sport, maximálně 0,5 % vysílacího času denně. Výnosy z reklam na ČT2 posílá do Státního fondu kultury. Výnosy z reklam na ČT Sport smí investovat do výroby a vysílání pořadů se sportovní tematikou.

Zákonné povinnosti radních

Rada České televize¹ je podle zákona č. 483/1991 Sb., o České televizi orgán, jímž se uplatňuje právo veřejnosti na kontrolu činnosti ČT.

Proto Rada může:

1. jmenovat a odvolávat generálního ředitele (k obojímu je zapotřebí hlasů dvou třetin členů rady) a na jeho návrh ředitele televizních studií České televize,
2. schvalovat rozpočet a závěrečný účet České televize a kontrolovat plnění rozpočtu České televize,
3. schvalovat Statut České televize,
4. předkládat Poslanecké sněmovně výroční zprávy o činnosti a hospodaření České televize,
5. dohlížet na plnění úkolů veřejné služby v oblasti televizního vysílání podle zákona o České televizi,
6. schvalovat dlouhodobé plány programového, technického a ekonomického rozvoje,
7. zřizovat dozorčí komisi, která zkoumá ekonomické a smluvní náležitosti v televizi a má právo nahlížet do souvisejících dokumentů,
8. rozhodovat o stížnostech týkajících se generálního ředitele,
9. určovat mzdu generálního ředitele.

¹ Pro Radu ČRo platí analogicky totéž.

Rada může konstatovat porušení jen toho zákona, podle kterého je sama zřízena. Vyhodnocuje také dodržování Kodexu České televize, jednoho ze základních dokumentů veřejnoprávního média. Naopak porušení vysílacího zákona může konstatovat Rada pro rozhlasové a televizní vysílání, což je státní úřad (obecně přezdívaný “velká vysílací rada”). Rada ČT běžně dostává od RRTV přeposlané stížnosti, které RRTV nenáleží.

Zákon o České televizi i Českém rozhlase výslovně stanovují, že rady vyřizují stížnosti na generálního ředitele. Zabývají se ale i diváckými a posluchačskými stížnostmi na vysílání, pokud je možné je posoudit podle Kodexu České televize nebo Kodexu Českého rozhlasu.

Podobně jako v případě televize, Rada Českého rozhlasu schvaluje (a odvolává) na návrh GŘ ředitele regionálních studií.

V ČRo se v posledních letech ustálila praxe, že generální ředitel informuje radní také o obsazení nižších manažerských pozic. Radní však tyto skutečnosti berou jen na vědomí, složení managementu je věc generálního ředitele.

Radní nemají odpovědnost jako jednotlivci. Rada rozhoduje jako celek svým hlasováním, na jehož základě poté vznikají usnesení, o nichž se pořizuje zápis

Tip! *Kdo platí radu? Médium, které rada kontroluje.*

Omezení pro radní

Člen Rady České televize **nesmí**:

- zastávat **funkci** v politických stranách, politických hnutích nebo **občanských sdruženích**, ani nesmí při výkonu své funkce v Radě jejich jménem vystupovat nebo působit v jejich prospěch;
- vystupovat nebo působit ve prospěch jiných skupinových zájmů;
- podílet se na podnikání v oblasti hromadných sdělovacích prostředků;
- zastupovat obchodní zájmy, které by mohly být v rozporu s výkonem jeho funkce nebo by mohly ohrozit důvěru v nezávislost nebo nestrannost jeho rozhodování;
- zastávat v České televizi jinou funkci než funkci radního nebo vykonávat v České televizi výdělečnou činnost, ani nesmí mít od České televize jiné příjmy, než je odměna radního nebo příjmy z užití předmětů ochrany podle autorského zákona (tzn. například reprízné).

Pozor, **omezení platí také pro osoby blízké**. Příbuzní nebo partneři radních nesmí v České televizi zastávat placenou funkci nebo vykonávat výdělečnou činnost, s výjimkou užití předmětů ochrany podle autorského

zákona. Osoby blízké se nemohou ani podílet na podnikání v oblasti hromadných sdělovacích prostředků nebo zastupovat obchodní zájmy, které by mohly ohrozit důvěru v nezávislost nebo nestrannost rozhodování radního.

Omezení pro členy Rady Českého rozhlasu jsou v zásadě stejná, rozhlasový zákon je ale o něco přísnější, když říká, že rozhlasový radní nesmí “zastávat žádnou **funkci** v politických stranách nebo v politických hnutích, **společenských organizacích a sdruženích, občanských iniciativách a podobně**”.

Rozhlasový radní ani nikdo z jeho blízkých dokonce nemůže mít ani příjmy podle autorského zákona. Zákon doslova zakazuje jakýkoliv “majetkový prospěch z provozování rozhlasového vysílání” s výjimkou odměny za výkon funkce. Ani člen rady, ani osoba blízká nesmějí být v **pracovněprávním nebo jiném obdobném vztahu** k Českému rozhlasu, a to i **dva roky po ukončení členství v Radě**.

Radní nemohou předem zasahovat do výroby ani vysílání pořadů. Mohou se vyjadřovat jen k tomu, co už prošlo éterem, a to v kontextu zákona o Českém rozhlase, resp. České televizi anebo jejich Kodexů.

Jak rada funguje

Rady nemají ze zákona dáno, jak často se mají scházet. Při schůzích se řídí jednacím řádem. Dlouhodobá praxe je taková, že Rada ČT drží zhruba 14denní rytmus schůzí a Rada ČRo se schází minimálně jednou měsíčně. Předsedkyně Rady ČRo a místopředsedové Rady, případně další členové, se také scházejí na takzvaném předsednictvu, neveřejném jednání sloužícím k přípravě agendy na veřejnou schůzi. Zápisy z těchto předsednictev se pak schvalují na veřejné schůzi a jsou přílohou zápisů.

Jednání obou rad jsou ze zákona veřejná, s možnou výjimkou bodů s citlivými údaji (v případě Českého rozhlasu jde například typicky o projednávání nájemních smluv). Z jednání je pořízen zápis s hlasováním a výslednými usneseními, který musí být zveřejněn na internetu. Dnes většinou Rada ČT zpřístupňuje online audiopřenos, kdežto Rada ČRo pořizuje audiozáznam, který ve formátu MP3 připojuje k zápisu.

Tip! *Zasedání rad trvají zhruba 1,5 - 2,5 hodiny, v případě náročnějších bodů se protáhnou na několik hodin.*

Odměny pro radní jsou stanoveny v zákoně jako průměrný plat v daném médiu v předchozím roce vynásobený koeficientem. U předsedy rady jde o koeficient 1,27, u místopředsedy 1,03, u člena rady 0,8.

Dozorčí komise

Obě rady si zřizují tzv. dozorčí komise (pětičlenné - s funkčním obdobím 4 let v ČT a 2 let v ČRo), které zpravidla obsazují ekonomy a právníky. Ti pak nejen na vyžádání radních studují smlouvy, uzávěrky, účetní doklady, případně zkoumají účetní záznamy a předkládají radním svá stanoviska. Není tedy bezprostředně nutné, aby sami radní měli ekonomické vzdělání, dozorčí komise je právě od toho, aby podávala expertní stanoviska a upozorňovala na případná pochybení.

Rada sama je de facto sborem laických zástupců z řad široké veřejnosti, má však za úkol dohlížet mimo jiné na naplňování rozpočtu, proto má dozorčí komisi jako svůj poradní orgán. Dozorčí komise je ze zákona povinna předat radě svůj rozbor hospodaření Českého rozhlasu, resp. České televize, a to vždy do 30. června bezprostředně následujícího kalendářního roku.

Rada ovšem ke stanoviskům dozorčí komise nemusí přihlížet. V konečném důsledku se zodpovídá Sněmovně za kontrolu média ona, nikoliv dozorčí komise.

Odpovědnost vůči Sněmovně

Radní jsou voleni na 6 let. Nelze být členem rady více než 2 volební období po sobě jdoucí. Každé dva roky se obměňuje třetina rady.

Jak zaniká mandát? Buď uplyne funkční období nebo se radní místa vzdá nebo radního Sněmovna odvolá nebo přestane splňovat podmínky (ztráta svéprávnosti, bydliště v ČR) nebo radní zemře.

Tip! *Odvolání člena rady nejsou příliš častá. Stalo se to ale [třeba v roce 2003](#), když se radní Ivan Binar nechal slyšet, že bude zastávat zájmy Obce spisovatelů, jíž předsedal. Podle poslanců to byl střet zájmů.*

Dalším potenciálním důvodem pro odvolání je to, že se radní dlouhodobě nezúčastňuje zasedání (déle než 3 měsíce).

Rady nejsou nijak odpovědné Senátu, jen Poslanecké sněmovně.

Rada je Sněmovně odpovědná jako celek. Ve chvíli, kdy Sněmovna neschválí dvě po sobě jdoucí výroční zprávy o

činnosti nebo dvě po sobě jdoucí výroční zprávy o hospodaření média, MŮŽE celou radu odvolat.

Dotazy z publika

Jak vnímáme současnou snahu o zrušení koncesionářských poplatků a převod České televize do područí státu?

Je to politická věc, rady s tím nic neudělají. Prostředky klesají, to je fakt - poplatky se nevalorizují, navíc poplatníků nepřibývá.

Co byly nejkritičtější situace, které v radách nastaly v poslední době?

Nejvíce sledovaná byla kritika hospodaření ČT na podzim 2019. Zejména část ANO a SPD má dojem, že ČT “projíždá Fond poplatků”. Jde ovšem o komplexní problém, který nelze jednoduše vysvětlit. Ve [Výroční zprávě ČT o hospodaření za rok 2018](#) je tématu věnována strana 75-76.

Tip! *Ve výroční zprávě o hospodaření ČT je přehledně vysvětlený ekonomický stav média včetně dlouhodobějších trendů.*

Jak konkrétní jsou programové výhledy, které rady schvalují?

Vedení se snaží popsat, jaké bude složení programu jeho média, jakým strategickým věcem se bude věnovat (výročí, mezinárodní spolupráce), jaké očekává publikum. Plány jsou na období několika let, představují obrysy a zaměření jednotlivých kanálů.

Nejde tedy o přehled plánované výroby s konkrétními seriály nebo pořady, ale o programový směr a priority. .

Do jaké míry se na zasedání rad projednávají impulzy veřejnosti?

Přístup obou rad k vyřizování stížností je odlišný. Rada Českého rozhlasu se jim věnuje podrobněji, zveřejňuje stížnosti na svém webu a tamtéž publikuje také schválené odpovědi. Rada České televize bere na vědomí informaci o stavu vyřizování stížností a v zápisu poté je přehledová tabulka bez konkrétního obsahu stížností. V Českém rozhlase je vyřizování stížností obecně rychlejší, v České televizi některé obdržené stížnosti nejsou podle přehledu Rady ČT vyřízené ani po řadě měsíců.
